

Vlaams
Parlement

ingediend op **279** (2014-2015) – Nr. 1
10 maart 2015 (2014-2015)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Yasmine Kherbache, John Crombez, Caroline Gennez en Yamila Idrissi

betreffende het voorkomen en bestrijden
van vormen van radicalisering
die kunnen leiden tot extremisme en terreur

INHOUD

I. Situatie.....	3
II. Vlaamse overheid behoeder radicalisme	4
III. Concrete aanbevelingen	5
1. Meer middelen voor lokale, sociale en situationele preventie	5
2. Fijnmazig detectienetwerk met lokale preventieambtenaar als spil ..	5
3. Vlaams expertisecentrum sociale samenhang en radicalisme.....	7
4. Lokaal middenveld versterken.....	7
5. Moskee- en imambeleid	7
6. Onderwijs	8
7. Werk	9
8. Rechtvaardige samenleving en economie.....	9
9. Ouderbetrokkenheid en gezinsondersteuning	9
10. Rechtvaardig buitenlands beleid	9
11. Online strategieën.....	10

I. Situatie

In verhouding tot het bevolkingsaantal zijn er vanuit Vlaamse steden en vanuit Brussel zeer veel, misschien wel het meeste mensen vertrokken om te gaan vechten in Syrië en Irak. Wat de Vlaamse steden betreft zijn helaas Antwerpen en Vilvoorde grote leveranciers van jihadi's. Meer in het algemeen is er een ernstig probleem van islamitische radicalisering en extremisme in Vlaanderen.

De radicalisering en het extremisme van sommigen leidt niet alleen tot een reëel gevaar voor terroristische aanslagen, maar ook tot een toenemend gevoel van onveiligheid bij de bevolking. Die angst en ongerustheid houden op hun beurt een ernstig risico in op maatschappelijke polarisering, waarbij een ongenueanceerde of zelfs islamofobe kijk ontstaat op moslims. Dat kan op zijn beurt tot een extremistische tegenreactie leiden, bijvoorbeeld vanuit extreemrechts.

Radicalisme en extremisme zijn verschijnselen van alle tijden, en komen vandaag voor in tal van soorten: religieus, uiterst links, uiterst rechts, nationalistisch, separatistisch en ecologisch. Op dit ogenblik baart moslimradicalisme ons de meeste zorgen.

Om iets te kunnen doen tegen radicalisme en extremisme, moeten we goed weten hoe mensen zo radicaal worden dat zij bereid zijn geweld goed te keuren of te gebruiken om hun doelen te bereiken. Daarbij moeten we uitgesproken aandacht hebben voor de rol van externe invloeden: ronselaars, websites, sociale media.

Radicalisering is een proces dat plaatsvindt in de geesten van mensen, en dat altijd een aantal elementen vertoont. Zo is er altijd sprake van vervreemding: de geradicaliseerde voelt zich niet meer verbonden met de samenleving en de mensen die hij vroeger om zich heen had. Die vervreemding gaat meestal gepaard met een sterk gevoel van onrechtvaardigheid tegenover de samenleving. Dat kan gaan om onrecht dat aan de persoon zelf aangedaan is (zoals discriminatie), of om onrecht dat in eigen land of daarbuiten aangedaan is aan geloofsgenoten (oorlogen, discriminatie). Het gepercipieerde onrecht geeft de vervreemding een politieke dimensie.

Vervreemding op zich leidt niet tot radicalisering en gewelddbereidheid tenzij er sprake is van blootstelling aan radicaal gedachtegoed. Alleen als een vervreemde persoon die met gevoelens van onrechtvaardigheid kampt met radicale ideologieën in aanraking komt, en met een groep mensen die bereid is geweld te gebruiken, zal hij zelf kunnen ontwikkelen tot een extremist. In die zin is radicalisering een socialisatieproces, waarbij een 'peer group' een belangrijke rol speelt. Extremisten uit die peer group overtuigen de nieuweling en verhogen zijn tolerantie voor geweld. Vandaag spelen ook het internet en de sociale media een belangrijke rol in die blootstelling en socialisering. Deze voor iedereen toegankelijke nieuwe media verhoogt de kans op blootstelling sterk.

Dat een van de samenleving vervreemde persoon die blootgesteld werd aan extreem gedachtegoed radicaliseert, kan voor die persoon een aantal (schijnbare) voordelen met zich meebrengen. Een keuze voor bijvoorbeeld de radicale islam biedt een vereenvoudigde zwart-witoplossing voor tal van problemen en behoeften, waar veel jongeren in onze steden mee zitten. Een radicaal gedachtegoed biedt een duidelijke identiteit, verschaft zingeving en een hoger doel. De nieuwe peer group zorgt voor menselijke warmte, vriendschap en respect. Wie radicaliseert ontwikkelt zich vaak van een geïsoleerd bestaan zonder respect naar een leven van verbondenheid en aanzien. Vaak verlaat de geradicaliseerde een leven van uitzichtloosheid, verveling en depressie voor een nieuw leven van spanning, avontuur en betekenis. Al blijken al deze 'voordelen' uiteindelijk vaak illusies die snel uiteenspatten, toch gaat er van hen grote aantrekkingskracht uit. Mede

door de gerichte ideologische propaganda: extremistische organisaties weten als geen ander in te spelen op het onbehagen van mensen.

Sommigen hebben de neiging te zeggen dat radicalisme en extremisme altijd bestaan hebben, en dus horen tot de onveranderlijke aard van de mens. Anderen zeggen graag dat radicaliseren en het kweken van tolerantie voor geweld een individuele keuze is, die ook alleen individuele verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

Wij geloven dat wanneer een tendens tot radicalisme en extremisme bestaat in een samenleving, dat ook veel te maken heeft met – veranderbare – maatschappelijke omstandigheden. In een bepaalde maatschappelijke context is het risico op radicalisering en extremisme groter dan in andere. En vandaag komen in Vlaamse steden veel omstandigheden samen, die het risico op radicalisme en extremisme vergroten. Het wegnemen of milderen daarvan is een politieke verantwoordelijkheid. En dus ook de verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid.

II. Vlaamse overheid behoeder radicalisme

Van een radicaal gedachtegoed en extremistisch geweld gaan minder verleiding uit naarmate mensen sterker verbonden zijn met naasten, met hun omgeving en met de samenleving. Hoe meer banden mensen hebben, hoe meer ze zich opgenomen en gewaardeerd voelen, hoe eerlijker ze zich en hun naasten behandeld voelen, hoe meer betekenisvolle bezigheden ze hebben, hoe meer uitzicht ze hebben op een goed leven, des te kleiner de kans dat zij vatbaar zijn voor radicaal gedachtegoed en ooit bereid gevonden worden tot gebruik van geweld tegen de leden van hun samenleving. Hoe meer mensen te verliezen hebben, hoe kleiner de kans dat zij zwichten voor de lokroep van het extremisme. Wie vervreemd is en goede banden heeft, gaat minder snel vertrekken, dan wie vervreemd is en geen banden heeft.

Radicaal gedachtegoed gedijt moeilijk bij mensen die zich thuis voelen, geen onrecht ervaren, zinvol bezig zijn en uitzicht hebben op een goed bestaan. Dat wil overigens niet zeggen dat enkel zogezegde 'kansarmen' vatbaar zijn voor radicalisering. Je kan bijvoorbeeld perfect als gediplomeerde en geslaagde moslim getroffen zijn door de structurele achterstelling van geloofsgenoten en daardoor openstaan voor radicale visies tegen die samenleving die 'moslims niet als volwaardige burgers zou aanzien'. Er zijn ook moslims die hun baan, kind en gezin verlaten om te gaan strijden.

Ertoe bijdragen dat mensen – en dan vooral mensen met een migratieachtergrond – zich in Vlaanderen opgenomen voelen in een samenleving die eerlijk is en iedereen kansen biedt op een goed leven, dat is iets waar de Vlaamse overheid perfect toe uitgerust is.

Vlaanderen beschikt immers over alle bevoegdheden die onze samenleving inclusief, warm, dynamisch en betekenisvol kunnen maken voor haar leden. De Vlaamse overheid moet streven naar een samenleving die al haar burgers zoveel biedt, dat de verleiding die uitgaat van moslimradicalisme (of enig ander radicalisme) beperkt blijft. En dat het gevaar voor gewelddadig extremisme weer afneemt en beheersbaar wordt.

Het hoge aantal vertrekkers en terugkeerders in Vlaamse steden (en Brussel) is een symptoom van een samenleving die er onvoldoende in geslaagd is haar inwoners, en dan vooral die met een migratieachtergrond, een verbonden en betekenisvol leven te bieden. Hoe vreselijk de situatie op dit ogenblik ook is, we moeten ze aangrijpen als een kans om een samenleving te creëren waar op korte termijn de rust en veiligheid weerkeert, en waar op langere termijn iedere inwoner, zonder

uitzondering, opgenomen wordt en eerlijke kansen krijgt op een goed en zinvol bestaan.

Concreet moet de Vlaamse overheid haar bevoegdheden aanwenden om radicalisme en extremisme te voorkomen. Zij moet zowel bijdragen tot de acute preventie op korte termijn (het voorkomen van aanslagen), tot preventie op middellange termijn (detecteren en ombuigen van radicalisering) als de preventie op lange termijn (wegnemen van oorzaken en risicofactoren van radicalisering).

Wat kan en moet de Vlaamse overheid precies doen?

III. Concrete aanbevelingen

1. Meer middelen voor lokale, sociale en situationele preventie

- Lokale besturen hebben een cruciale rol in de aanpak van radicalisering, vooral op het gebied van detectie en preventie.

De druk op lokale overheden en hulpverleners is sterk toegenomen, en de capaciteit blijkt onvoldoende om alle noden te lenigen. De hulpverleners dreigen dus kopje-onder te gaan.

- Al sinds het voorjaar van 2013 hebben de burgemeesters van Vilvoorde, Mechelen, Maaseik en Antwerpen dit probleem aangekaart en gezegd meer ondersteuning nodig te hebben. Sindsdien hebben ze niet meer middelen gekregen, maar is het probleem wel gegroeid.
- Bovendien hebben een 35-tal burgemeesters uit de Rand voor de verkiezingen ook al aangekaart dat ze worden geconfronteerd met een structurele onderfinanciering, terwijl ze dezelfde grootstedelijke problematiek hebben als Brussel of Antwerpen. Bijvoorbeeld Vilvoorde heeft ongeveer evenveel Syriëstrijders en terugkeerders als Antwerpen, maar Vilvoorde telt 169 politieagenten en Antwerpen 2600. Vilvoorde heeft een budget van 67 miljoen euro, Antwerpen heeft een budget van gemiddeld 1,5 miljard euro per jaar.
- Het is nu het moment om minstens de besparingen op alle domeinen die relevant zijn in het bestrijden van radicalisering terug te draaien en middelen vrij te maken om die acute noden van hulpverleners en lokale overheden te lenigen. Zij verwachten niet dat er allerhande nieuwe structuren worden opgericht, maar verwachten wel dat de nodige middelen worden voorzien om de nieuwe uitdagingen aan te kunnen. Bijvoorbeeld op het gebied van jongerenwelzijn, gezinsondersteuning, straathoekwerking, tewerkstellingsprojecten, het versterken van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) enzovoort.
- Als die broodnodige middelen vrijgemaakt worden, mag dit niet ten kosten gaan van de hulp- en dienstverlening in andere sectoren van de Vlaamse overheid. De wachtlijsten mogen in geen geval langer worden. Als veiligheid, sociale samenhang en zorgverlening op het spel staan, moeten daar voldoende middelen tegenover staan.

2. Fijnmazig detectienetwerk met lokale preventieambtenaar als spil

- Om te voorkomen dat radicaliserende jongeren of volwassenen de daad bij het woord voegen, en bijvoorbeeld de grens overgaan om te gaan vechten in Syrië en Irak, moet een hecht detectienetwerk bestaan dat signalen van radicalisering vroeg kan opvangen en kan zorgen voor een snelle doorverwijzing of voor het doorspelen van informatie.

- Politie, gerecht en veiligheidsdiensten zijn federale en geen Vlaamse instanties. Opsporingsonderzoeken, gerechtelijke onderzoeken en onderzoeken van de geheime diensten zijn dus niet de zaak van Vlaanderen. Maar voor maatschappelijke detectie van radicalisering, buiten het kader van elk formeel onderzoek, zijn tal van diensten van de lokale en Vlaamse overheden het beste geschikt. Die zouden best ook in overleg treden met de bevoegde federale instanties voor een optimale probleemoplossing.
- Daarom is het van groot belang dat alle lokale en Vlaamse overheidsdiensten die in aanraking komen met jongeren – van onderwijzers en het CLB, over arbeidsmarktbegeleiders, straathoekwerkers tot maatschappelijk assistenten – opgeleid worden om aandacht te hebben voor het verschijnsel radicalisering. Zij moeten zeer alert zijn op het gebied van radicaliseringsprocessen.
- Om alle signalen te kunnen opvangen, moet in elke stad of gemeente die te maken krijgt met radicalisering, op regelmatige tijdstippen een partner-tafel bijeenkomen met aangewezen sleutelfiguren uit relevante lokale en Vlaamse diensten en vertegenwoordigers van het lokale middenveld en verenigingsleven (sportclubs, de moskee enzovoort).
- Familie, vrienden of kennissen die in hun omgeving geconfronteerd worden met radicalisering, moeten via een duidelijk aanspreekpunt op lokaal niveau in alle vertrouwelijkheid steeds terechtkunnen voor vragen die door de 'backoffice' worden opgevolgd.
- Wanneer zij betrouwbare signalen ontvangen dat iemand aan het radicaliseren is, moeten zij beschikken over een draaiboek met een plan van aanpak. Hun vaste aanspreekpunt moet de plaatselijke preventie- of radicaliseringsambtenaar zijn, met wie zij hun informatie en vermoedens kunnen delen.
- Verzorgers, onderwijzers enzovoort, die een vertrouwensband hebben met jongeren, dienen dus niet rechtstreeks naar de politie of de veiligheidsdiensten te stappen, maar moeten via de preventieambtenaar gaan. Die zal vervolgens, samen met de burgemeester, beslissen of de politie- en veiligheidsdiensten ingelicht moeten worden. Zo wordt de vertrouwensband en het beroepsgeheim in de mate van het mogelijke geëerbiedigd. Hetzelfde geldt ten aanzien van zorgverleners die te maken krijgen met meerderjarigen die radicaliseren.
- De preventieambtenaar en de plaatselijke burgemeester vormen dus samen de link tussen het preventieve en repressieve luik. Zij staan in voor de lokale regie in de aanpak van radicalisering en zijn op de hoogte zijn van wat wordt besproken in de lokale taskforces van politie en veiligheidsdiensten. In die laatste moeten zeker de volgende groepen zitten: verantwoordelijken van scholen, van lokale politie, van hulpverlening, en de/een preventieambtenaar.
- Deze werkwijze zou het bijvoorbeeld mogelijk moeten maken om snel en efficiënt potentiële vertrekkers voor Syrië en Irak tegen te houden, voor zij de grens over zijn. Er moet immers koste wat kost voorkomen worden dat jongeren daadwerkelijk de wapens opnemen en optrekken met een wrede en het Westen vijandige organisatie als IS (Islamitische Staat). Zij zullen immers niet onbeschadigd uit dergelijk conflict terugkeren.
- Deze werkwijze moet het ook mogelijk maken om voor jongeren een zorgen begeleidingstraject uit te tekenen dat streeft naar deradicalisering (disengagement) en re-integratie in de normale maatschappij.

- Daartoe wordt het sociaal vangnet van de radicaliserende persoon gereactiveerd. Jongeren en meerderjarigen die radicaliseren worden aan partner-tafels samengebracht met ouders, vrienden, eventuele leerkrachten, vertrouwenspersonen uit de eigen gemeenschap of een maatschappelijk werker of counselor. Deze aanpak is erop gericht de isolatie te doorbreken door de banden weer aan te halen met de gemeenschap rond de radicaliserende persoon.
- Het is essentieel dat de Vlaams Regering de urgentie hiervan inziet en meer middelen vrijmaakt. Besparingen op samenlevingsopbouw, straathoekwerkers en andere hulpverleners werken contraproductief. Je hebt een fijnmazig netwerk van lokale mensen op het terrein nodig bij de aanpak van het probleem. Dat kost ook geld.
- De Vlaamse overheid moet middelen vrijmaken voor de installatie van een preventie- of radicaliseringsambtenaar in elke gemeente die daar nood aan heeft.

3. Vlaams expertisecentrum sociale samenhang en radicalisme

- Er moet een Vlaams expertisecentrum sociale samenhang en radicalisme worden opgericht: een centrum dat expertise verzamelt over hoe best met het fenomeen kan worden omgegaan (best practices van de verschillende preventieambtenaren van Vlaamse steden en gemeenten verzamelen, voorbeelden uit het buitenland verzamelen, onderzoek enzovoort) en dat deze expertise ter beschikking stelt van iedere dienst die met het fenomeen geconfronteerd wordt. Het centrum moet informatie, tips en begeleiding geven, of doorverwijzen. Bijvoorbeeld aan steden en gemeenten die zelf (nog) geen radicaliseringsambtenaar hebben.
- We spreken van het expertisecentrum radicalisering en sociale samenhang zodat ook aan radicalisme gelinkte problemen, zoals de vervreemding, behandeld kunnen worden.
- Dit expertisecentrum kan ook het contactpunt vormen van de Vlaamse Gemeenschap met de andere deelstaten en de federale overheid.

4. Lokaal middenveld versterken

- Een sterk verenigings- en gemeenschapsleven is cruciaal in het creëren van verbondenheid en sociale cohesie. Daarom moet de Vlaamse overheid het verenigingsleven, in het bijzonder bij de allochtone gemeenschap, versterken. We bedoelen zowel het versterken van zelforganisaties als van participatie van etnisch-culturele minderheden aan het verenigingsleven.
- Dit impliceert dat verenigingen voldoende subsidies moeten krijgen voor hun werking.

5. Moskee- en imambeleid

- Daar nauw bij aansluitend, is de noodzaak om het religieuze leven van de moslimgemeenschap financieel beter en eerlijker te ondersteunen.
- Zo moet er betere ondersteuning zijn van de islamitische geloofsgemeenschappen wanneer die een moskee willen oprichten. Bij gebrek aan kennis en contacten weten die gemeenschappen soms niet hoe ze een erkende moskee moeten oprichten en daarvoor subsidies kunnen krijgen. Bijgevolg

zijn zij een gemakkelijke prooi voor buitenlandse financiers die met geld, imams en logistieke ondersteuning staan te zwaaien.

- Vlaanderen moet ruimte vrijmaken (middelen, personeel, lokalen enzovoort) om die gemeenschappen te ondersteunen. Dan laat je ook meteen zien dat Vlaanderen aandacht heeft voor de moslimgemeenschap en haar wil steunen. En zo worden ongewenst buitenlands invloeden vermeden.
- Er moet een hogere imamopleiding in Vlaanderen komen (universiteit en/of hogeschool), om een pastorale cultuur te creëren die tegemoetkomt aan de behoeften van de moslimgemeenschap, binnen het kader van de democratische waarden.
- Vlaanderen moet bij de federale overheid pleiten voor een eerlijker financiering van de levensbeschouwingen in België. Vandaag krijgt de islamitische geloofsgemeenschap veel minder dan wat haar toekomt op basis van het aantal praktiserende gelovigen.

6. Onderwijs

- In de opleiding van alle leerkrachten moet voortaan aandacht zijn voor de problematiek van radicalisering (alle vormen: religieus, politiek enzovoort). Zij moeten leren de signalen te detecteren, leren hoe zij hiermee kunnen omgaan en de juiste diensten waarschuwen.
- Er moet ingezet worden op time-outprojecten voor potentiële Syriëstrijders op de schoolbanken. Het doel is deze tikkende tijdbommen te ontmijnen door ze uit de schoolomgeving te halen, te begeleiden en te re-integreren. Radicale ideeën onder puberende jongeren zijn niet ongevoel, maar het wordt pas gevaarlijk als jongeren herhaaldelijk en openlijk geweld verheerlijken. Pas dan zijn time-outtrajecten aangewezen of moeten, indien nodig, de veiligheidsdiensten worden ingeschakeld.
- Spijbelen en schooluitval vergroten het risico op radicalisering en zorgen voor afnemende bijsturingsmogelijkheden. Hiervoor moet een effectief aangepast beleid worden ontwikkeld door de Vlaams overheid.
- Het onderwijs heeft hetzelfde probleem als het welzijnswerk. De leraren zijn overwegend blanke middenklassers, waardoor ze te weinig voeling hebben met de leerlingen in een groot aantal scholen. Meer diversiteit bij het onderwijzend personeel is daarom aangewezen.
- Er moet in het curriculum een vak Burgerschap worden opgenomen, waarin de basiswaarden van de maatschappij – vrijheid, gelijkheid en tolerantie voor alle levensbeschouwingen – worden onderwezen. Daarbij hoort ook een vorming in de interculturaliteit, met aandacht voor bijvoorbeeld de Shoah en voor de geschiedenis van de migratie in ons land.
- Het thema van radicalisering moet in het reguliere onderwijs in bestaande vakkenpakketten op maat van de leerlingen worden besproken. Dat is nuttig, want je bereikt er iedereen mee, en wel op jonge leeftijd. Bovendien kan het gebeuren zonder extra kosten. Dit kan gebeuren tijdens de lessen godsdienst, levensbeschouwing, geschiedenis enzovoort. Men kan het beschouwen als een soort algemene voorlichting die op scholen aan iedereen wordt gegeven.
- Alleen zo zal er op den duur een mentale omslag ontstaan, waarbij iedereen zich ervan bewust wordt dat wij een migratieland zijn, waarvan de steden

gekenmerkt worden door superdiversiteit. Tegelijkertijd kan worden aangeleerd dat extremisme niet getolereerd wordt in onze democratische rechtsstaat.

- Net als in de Verenigde Staten, kan het een element van trots worden dat wij een migratieland zijn.

7. Werk

- Vlaanderen moet sterk inzetten op jeugdwerkloosheid, om het onbehagen en de gepercipieerde onrechtvaardigheid tegen te gaan, die op hun beurt kunnen bijdragen tot radicalisering.
- Vlaanderen moet discriminatie op werkvlak daadkrachtig bestrijden. De impact hiervan, in het bijzonder op een jongere op zoek naar een identiteit en een plek, valt immers niet te onderschatten.

8. Rechtvaardige samenleving en economie

- Een belangrijke en noodzakelijke voorwaarde voor radicalisering en extremisme is een gevoel van onrechtvaardigheid. Dat gepercipieerde onrecht kan zowel de eigen situatie betreffen als die van naasten of de groep waarmee men zich identificeert.
- In die zin neemt een samenleving zonder discriminatie een belangrijke voedingsbodem voor radicalisme en extremisme weg.
- Daarom moeten wij in Vlaanderen met alle beschikbare wettelijke middelen streven naar een samenleving en economie zonder discriminatie: praktijktesten in alle voor discriminatie gevoelige sectoren, bindende streefcijfers voor de overheid, afschaffen van het hoofddoekenverbod, privébedrijven bij overheidsaanbestedingen dwingen tot diversiteitsbeleid in hun personeelsbestand, via contractclausules.
- Alleen een combinatie van al die maatregelen kan effect sorteren.

Dit moet culmineren in een Vlaamse antidiscriminatiestrategie.

9. Ouderbetrokkenheid en gezinsondersteuning

- Radicalisering van een familielid brengt meestal veel verdriet, onrust en zorgen mee voor de rest van de familie. Zeker voor de ouders van personen die dreigen te vertrekken of zijn vertrokken naar Syrië en Irak. Een gerichte psychologische begeleiding is daarom hierbij van belang. Temeer omdat omringende mensen uit de familie (broer, zus, neven en nichten) een kwetsbare groep vormen in het radicaliseringsproces (navolging). Ouderorganisaties die ervaringen met elkaar delen en als spreekbuis en klankbord fungeren, dienen hierbij te worden aangemoedigd.
- Betrokkenheid van de naaste omgeving is van belang omdat ze vaak nog contact hebben met hun kind/familielid in Syrië/Irak, en families spelen een cruciale rol in een eventueel deradicaliseringsproces.

10. Rechtvaardig buitenlands beleid

- Vlaanderen moet hoe dan ook een rechtvaardig buitenlands beleid voeren. Nu buitenlands beleid in onze superdiverse samenlevingen steeds meer repercussies heeft voor onze eigen lokale maatschappij, wordt een con-

sequent, rechtvaardig en vanuit universele principes verdedigbaar buitenlands beleid des te acuter.

11. Online strategieën

- Vlaanderen moet een effectieve strategie tegen online radicalisering ontwikkelen. Het internet zorgt voor blootstelling aan extreem gedachtegoed. Iedereen kan online onbeperkt zijn extreme visie delen. Omdat er geen controle is op het internet, radicaliseren jongeren via die weg dan ook heel snel.
- Er moet een tegenverhaal (counter narrative) worden ontwikkeld, waarin de Koran een hedendaagse betekenis krijgt, en de situatie in Irak of Syrië evenwichtig geduid wordt. Islamologen, islamconsulenten, imams en Midden-Oostenkenners kunnen daarbij een grote rol spelen in het brengen van een geloofwaardig en degelijk onderbouwd verhaal. Een verhaal dat het verhaal van het extremisme ontmaskert.
- Er kunnen hiervoor aanknopingspunten worden gezocht in de Vlaamse bevoegdheden.

Yasmine KHERBACHE
John CROMBEZ
Caroline GENNEZ
Yamila IDRISSE